

Hvite prestekrager

av Stian Skjæveland
v0.0.1

Til min gode venn Kjetil Nes som har holdt ut med meg gjennom tykt og tynt i alle disse år.

Bellum se ipsum alet -- «Krigen nærer seg selv». (Opphav ukjent.)

Denne romanen er lisensiert under GNU General Public License-lisensen. Se <http://www.gnu.org/licenses/gpl.html> for detaljer. I korte trekk kan du gjøre endringer i denne romanen og videredistribuere disse endringene, eller videredistribuere den i dens nåværende form. Dersom du gjør endringer må du imidlertid gjøre det klart at det er blitt gjort endringer.

Kjære leser, jeg har valgt å publisere denne romanen gratis via internett. Du trenger ikke å betale ett eneste øre for å lese dette. Men skulle du likevel være interessert i å støtte meg og mine prosjekter, er det fint om du tar kontakt med meg via e-post: stian@atlantiscrew.net. Min hjemmeside er også tilgjengelig på <http://stian.atlantiscrew.net/>.

Copyright (C) 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 Stian Skjæveland

Forord.

Om det å være 17 år, og litt til.

Jeg begynte tidlig å skrive. Skrivningen har alltid vært viktig for meg. Det er ofte slik at det er mye jeg skulle hatt sagt, men jeg føler at det er lettere å skrive det ned – fremfor å presentere det i muntlig form. Det har vist seg gjennom årenes løp – at det er bare sånn det er å være meg.

8-9 år gammel skrev jeg min første bok. Som ble til en hel bokserie på 3-4 bøker. Håndskrevet. Hver bok inneholdt kanskje 30-40 sider. Med små illustrasjoner som var relevant i forhold til teksten. «Den levende diamant», var – såvidt jeg kan erindre – mitt første verk. Hva boken handlet om sier seg nesten selv. En levende diamant. Og du verden for en fantasi jeg hadde, etterhvert ble det «Det levende sverd» og «Den levende fotball», etc. Det er merkverdig å tenke på. For lærerinnen vår hadde planlagt at vi skulle skrive noen sider og så levere det inn, etter hva jeg kan huske. De andre i klassen min stoppet å skrive etter dette. Det var da jeg fortsatte med å skrive videre. Sammenlagt om lag 150 håndskrevne sider.

Ett sted må man begynne. Og jeg begynte der. I 3. klasse, eller kanskje det var 2. eller 4. Jeg husker ikke. Det er ikke så nøye.

Etter dette har jeg skrevet debattinnlegg publisert i VG, samt skrevet massevis av noveller av variabel lengde. Jeg har skrevet flerfoldige sider med lyrikk til mitt elektronica/støyprosjekt. Jeg har skrevet tusenvis av linjer med Perl-kode. Jeg har skrevet om lag 10,000 linjer med dagboknotater de siste årene på datamaskin. Utover det – et hav av håndskrevne dagbøker, notater, brever som aldri ble sent fordi jeg var for feig – gjerne til ei jeg hadde et godt øye til, og så videre.

Stephen King innledet sin fabelfaktige bokserie «The Dark Tower» med å fortelle om da han var 19. Jeg fikk tidlig kjennskap til Stephen King, og leste «Noe for enhver» («Needful Things»), en bok på 624 sider, som skremte vettet av meg, men som jeg likevel i en barnslig skremmende fascinasjon måtte fullføre. Lærerinnen min på den tiden hadde prøvd å lese boken, men syntes den var altfor tung. Da jeg hadde lest den ferdig klappen skoleklassen min for meg. Det skulle vise seg å bare bli begynnelsen til mitt kjennskap med Stephen King's verk. Både hans bøker og filmer basser på hans bøker er noe som mange ganger har satt en skikkelig støkk i meg. Jeg husker godt da vi var i videoutleiebutikken, og jeg så coveret til «IT» og «Tommyknockers». Jeg ble rett og slett livredd. Tror ikke jeg sov særlig godt etter dette. Men likevel følte jeg meg på et underlig vis tiltrukket av dette morbide. Selv om jeg var rett for de grufulle coverene, måtte jeg gang på gang, etter hva jeg kan huske, gå bort og så på dem.

Jeg skal fortelle litt om det å være 17.

Jeg påbegynte denne romanen alt i 2004 (dersom hukommelsen min er med meg, noe jeg håper den er...), og jeg visste at dette var noe jeg hadde troen på, og som jeg ville jobbe iherdig med å få fullført. Jeg forventet aldri at denne romanen skulle falle i smak hos andre, det var mest for min egen del jeg skrev dette. Men jeg håper likevel på å nå frem til andre.

Jeg var 17 år gammel en gang. Det begynner å bli noen år siden, nå. Tenåring. Siste året på videregående. Jeg hadde kjæreste. Solen smilte til meg, som den aldri før hadde smilt. Jeg bodde hjemme, og trengte

ikke å ta så mye ansvar. Jeg fikk relativt gode karakterer på skolen, 6'er i psykologi.

Da jeg var 17 år gammel. Da var det bare å ta en liten spasertur bort til nærmeste kamerat og sitte sammen på gutterommen for diskusjoner, refleksjoner, i det hele tatt - utrolig trivelig samvær. Det var dog i 6. klasse, da bokmål - og nynorskklassen ble slått sammen til én - at jeg ble kjent med Kjetil. Store deler av livet mitt har - tross all motgang - vært preget av at Kjetil alltid holdt ut med meg. Jeg vet godt at jeg ikke alltid har vært en lett venn å ha. Men han sviktet meg aldri.

Aldri.

Det er da man vet at man har en ekte venn. En venn man kan ta opp problemer med, og som godtar en for det en er. En venn som blir, når andre går.

Men, etterhvert ble vi voksne. Noen giftet seg. Andre forble enslige. Som meg. Det er ikke det at jeg ikke «finner meg noen», det er bare det at «ingen finner meg». For jeg kan lett «finne meg noen», men «finner de meg»? Tvilsomt. Som du skjønner, kjære leser, så er selvtilliten min på bunnivå, på bølgelende med Titanic i sin nåværende posisjon. (Legg merke til min lett joviale bruk av uttrykket «bølgelengde» her.)

Men uansett. 17 år gammel. Jeg likte godt å være 17. Skulle gitt mye for å begynt på nytt igjen, 17 år gammel. Rett før og mens jeg gikk på det tredje og siste året på videregående. Jeg gjorde noen tabber, etter jeg var ferdig med å være 17. Hun jeg var sammen med holdt ut med meg og depresjonen min i to måneder. All honnør til henne for det. Det er lengre enn noen kjæreste har holdt ut med meg.

Før jeg ble 17. Vel. Jeg hadde mine problemer. Selvtilliten var på bunnivå. Men likevel. Jeg hadde foreldre, venner og besteforeldre som brydde seg. Jeg hadde et sosialt nettverk. Og selv om jeg tidvis slet relativt tungt, husker jeg fremdeles hvor godt det var å være 17.

Jeg ble mobbet på skolen en god del, men det ga seg etterhvert som jeg begynte å trene kampsport (Judo), og gjorde en glimrende innsats der, så god at treneren ikke visste sine arme råd da jeg sluttet. Jeg fikk sølvmedalje i Judo i et mesterskap. Jeg sluttet like før gradering til grønt belte. Men mobbingen opphørte da, som sagt, mer eller mindre. Før jeg begynte å trene Judo kunne hvem som helst hakke på meg. Det ble det slutt på. Jeg la en av «verstingene» pent ned i bakken. Dermed fikk jeg den respekten jeg kanskje hadde fortjent. Han ble ikke skadet. Og han la opp til det selv, for å teste meg - om jeg overhodet var i stand til å legge ham ned i bakken.

Jeg var i stand til det.

Jeg bodde i fosterfamilie mer eller mindre fra jeg var 13 til 17 år gammel. De var alle tiders. Jeg har den dag i dag fortsatt god kontakt med dem. De bor like i nærheten, bare en ti minutters spasertur herfra (og dermed ca. 10 minutter til grunnskolen jeg gikk på i 9 år, jeg bodde like nedenfor skolen, så dermed sier det seg selv at relasjoner med venner og familie ble opprettholdt). De ble en viktig del av livet mitt. Og de så meg. De kunne se når jeg var nedfor og lei meg.

Misforstå meg rett. Jeg mener ikke at foreldrene mine ikke så meg, de var bare så travelt opptatt med jobbing, slit og strev, at det å opprettholde en fullverdig relasjon til deres tre barn (meg, min storebror og min lillesøster) nok ble for meget. I fosterfamilien var moren i huset hjemmeværende. Hun sørget alltid for at det var mat på bordet, og at jeg hadde en god seng å sove i. I det store og hele - sett i ettertid - hadde jeg det nok ikke så aller verst. Jeg har mye å

takke dem for. Faren i huset og jeg fikk nok spesielt god kontakt, hvorfor vet jeg ikke, men sånn var det. Selvsagt, som en i tidlig tenår utførte jeg mine opprørstokter og vel så det. Men de sviktet meg aldri.

Foreldrene mine. Vel. De er et kapittel for seg selv. Men jeg er glad i dem. Gud skal vite at jeg er glad i dem. Jeg besøker dem gjerne den dag i dag. Mamma lager alltid middag til oss på lørdagskveldene, noe ekstra godt noe, og det er sånt man alltid ser frem til. Det er ikke alltid så mye som skal til for at et menneske skal trives. Det å ha noe å se frem til kan hjelpe i stor grad.

17 år gammel. Jeg gikk til psykolog, javisst, og jeg hadde mine plager, javisst, men samtidig mestret jeg dem på et mirakuløst vis. Jeg våget å be min kjære ekskjæreste med ut på kafé. Det tyder på at jeg må ha hatt et snev av selvtillitt. Jeg hadde kort hår den gangen, og var veldig opptatt av mote og denslags. Som man gjerne er i tenårene. Man ønsker liksom ikke falle utenfor den sosiale rangstigen fullstendig. Jeg husker enda at jeg brukte 900,- på én bukse. I dag ville jeg nok brukt de 900,- på fem bukser fra Dressmann. Men det er ikke viktig. Det som er viktig er at jeg var.

Livet mitt nå er så som så. Det går i bølger, med topper og daler. Jeg har mine skumle diagnoser. «Alvorlig grad av tvangspreget personlighetsforstyrrelse» og «Alvorlig grad av unnvikende personlighetsforstyrrelse». Jeg er klar over at jeg blir svært personlig nå, men dette er ikke noe jeg ønsker å legge skjul på.

Jeg kan takke mitt harde liv, både før og etter jeg var 17, for at denne romanen ble til. Uten alt det slitet og strevet hadde jeg ikke visst hvor jeg skulle begynt, hva jeg skulle tatt med, etc. Og innimellom i romanen, har jeg plukket frem ting fra mitt eget liv og plassert det inn i denne roman. De som kjenner meg godt vil nok kjenne igjen datoer, tall, aldre, og så videre. Men det er godt skjult. Faktum er uansett at i denne romanen er det blitt brukt svært mye psykologi. Kanskje dette kan sies å være en «psykologisk kriminalroman»? Mulig, det. Føler at det klirer bra.

Uansett. Når alt kommer til alt; kanskje nostalgi bare er et annet ord for svekket langtidshukommelse.

Hvem vet.

Innledning.

Nummenheten og varmen fôr gjennom kroppen, fra tåspiss til hodebunn, og gav fra seg noen få krampeaktige rykninger i armer og bein. Frustrasjon over å ikke klare å reise seg opp. Svimmelhet fordi blodet, selve livsenergien, alt var begynt å sive ut, fra et åpent sår like inn i hjertet. Panikk og sterk angst for hvordan hans kone kom til å ha det etter... Abstrakte tanker, bilder, som sakte forsvinner – mot mørket, mot det hinsidige, mot døden. Egil Eriksen, 44 år gammel, hadde akkurat blitt knivstukket for tredje gang. Det var kun ham og morderen til stede idet det tredje og dødelige knivstikket inntraff. Kun han som visste hvem morderen var, og nå var han altså død.

* * *

«Egil Eriksen», sa Rolf delvis sittende ved siden av liket, med øynene flakkende gjennom innholdet av lommeboken til offeret. Lommeboken inneholdt det man kunne forvente av en mann i hans alder: Visa-kort, bigbite-kort, et bank-kort, dolly dimple's-kort, kort for platekompaniet, frikort, togruter, kort fra en bensinstasjon, et par kvitteringer fra Din Sko og supermarkeder, og 312 kroner og 50 øre i kontanter.

«Det er notert», svarte Etterforsker Nilsen høytidelig, etter å nøysommelig ha skrablet ned noen bokstaver i all hast på ordentlig kråkemål.

«Vær vennlig og få med alle sporene, og sørg for at disse havner på riktig sted», kommanderte Rolf, og gav fra seg lommebok med innhold trygt oppbevart i en lukket plastpose.

«Det skal bli gjort», svarte Nilsen rutinert.

«Det ser stygt ut denne gang», bemerket Rolf tørt, som om han ikke hadde noe bedre å si, men likevel hadde behov for å bryte stillheten. Hadde Rolf vært villig til å betale for litt psykoterapi ville han trolig fått høre at han har ett og annet problem med stillhet som følge av en kaotisk oppvekst, og derfor har et konstant behov for å få stimulert seg selv med bråk og uro for å oppnå et slags vakum av trygghet, og, ikke minst – årsaken til at han valgte politiyrket ville kommet ham for en dag. Selv hadde han ingen innsikt i disse tingene, og der ligger trolig forklaringen på hvorfor han aldri hadde skrevet «time hos Psykolog» på ukeplanen sin.

«Jeg har aldri sett det verre», sa Etterforsker Nilsen med dyp røst etter en liten stund. Han gruet seg svært til den kommende natts søvn. Eller mangel på søvn som sådan.

* * *

Notis fra Stavanger Aftenblad 25.8.03:

«I helgen ble en mann i midten av 40-årene brutalt mishandlet og drept på Hillevåg i Stavanger. Det er ikke kjent hvem gjerningsmannen er, og politiet er svært tilbakeholdne med informasjon. Politiet ber alle som har tips i saken om å omgående kontakte Stavanger politikammer. Politinspektør ved Stavanger politikammer, Rolf Kleppe, kan ikke

utelukke at drapet er begått av en bekjent av den avdøde. Avdøde etterlater seg en enke.»

1.

Politietterforsker Nilsen visste det ville skje. Han forutså det alt fra første stund da øynene hans beskuet det maltrakterte liket. Den digitale klokken på nattbordet hans lyste med gedigne røde tall «03:31». Nilsen tenkte ved seg selv at det høyst trolig ikke ville nytte stort å prøve å få seg noe søvn på en natt som denne. Bildene i hodet hans ville ikke forsvinne, og gnaget voldsomt på Nilsens svært fotografiske hukommelse. Uten noe bedre å ta seg til stod Nilsen like greit opp, hvorpå han nærmest snublende over aviser og gamle blader klarte å skru på lyset i soverommet. Den sterke 60-Watts lyspæren sved med enorm kraft midt inn i de små pupillene til en svært søvning Nilsen. «Må få byttet den para...», mumlet Nilsen, og hinket ut på badet etter dongeribuksen. Nilsen satte seg i den mørkebrune skinnstolen foran den gamle TV'en han hadde arvet etter sin far. Skinnstolen var kjøpt på salg for flere år siden på IKEA og burde vært byttet ut for flere år siden, stolsetet som nærmest kun bestod av skinnstrimler vitnet om dette. Nilsen på sin side så ikke noe poeng i å bytte ut gammel interiør som fortsatt «virket». Når det er sagt - var det flere år siden sist Nilsen hadde hatt kvinnelig besøk i leiligheten sin. Det hadde han kanskje trengt.

Riktignok hadde han vært borti kvinnfolk, men det var flere år siden nå. Han giftet seg i rimelig ung alder, men konen hans ble tidlig lei av ham, whiskyen hans, musikken hans, og det aller meste som kunne knyttes opp til hans person. Nilsen syntes nok at det var bra gjort overhodet å holde ut i flere år med ham, og den gang hun hadde krevd skillsmisse satte han seg ikke på bakbeina. Dette hadde tydelig gjort henne svært rasende, og han fikk høre (nok en gang) hvem han var, hvordan han så ut og at det han stod for og klarte å lire ut av seg var noe forbannet noe. Sist Nilsen hadde vært borti et kvinnfolk var under en tur til Tyskland for omkring 12 år siden. Han hadde ikke noe mål overhodet med turen, annet enn å få seg noen såkalt nye impulser. Egentlig var han deprimert, drakk altfor mye, og var generelt sett lei av livet. Han hadde tatt seg en tur innom en gate hvor det var flere prostituerte som bøy seg frem for alle og enhver som gikk forbi og hadde penger nok til et par kjøpe minutter. Dette inkluderte Nilsen, og han kjente reaksjoner i kroppen han ikke hadde kjent på aldri den tid, og som han hadde glemt at kunne eksistere. Det endte med at han valgte seg ut ei, tok henne hardt, angret etterpå og betalte omkring det dobbelte av prisen for henne. Han kunne se at hun ikke var lykkelig og at hun ikke hadde noe som helst glede av det de gjorde på samme måte som Nilsen trodde han ville få. Han ble skuffet, og klandret kun seg selv.

Nilsen hentet sin gamle flaske med whisky og fyllte opp et butt og romslig glass. Av gammel vane brukte han alltid den samme 70cl-store Jack Daniel's flasken han hadde arvet etter sin far, som for øvrig var kjøpt i selveste Tennessee da hans far var utplassert i statene over noen år. For hver ny flaske med whisky han kjøpte - fylte han den gamle opp. Ett glass whisky (eller flere) var nok det eneste som kunne ha noe for seg på en natt som denne. Whisky med isbiter. Alltid kun to isbiter. Verken mer eller mindre. På dette punktet var Nilsen

urokkelig, og var av den oppfatning at to isbiter var akkurat passe; det kjølte ned whiskyen, samtidig som det ikke vasket ut smaken fullstendig. En perfekt harmonisk blanding, mente Nilsen, og drakk fort opp ett glass og fyllte opp ett til. Innerst langt der inne et sted i en eller annen mørk krok (sannsynligvis også skjult bak en dør med en diger hengelås på - og vollgrav foran) visste han godt at han var litt for glad i whisky, særlig når tunge bilder i hodet hans ikke ville la seg tas ned. De skulle gjerne kunnes erstattes med «Elg i solnedgang» er noe annet behagelig svada. Han visste det svært godt, og det plaget ham. Han kunne ikke la være å tenke på noe han ikke riktig helt kunne huske rammen rundt, og det gjorde ham lettere irritert, men det gikk på det at en alkoholiker ble spurt om hvorfor han drakk, hvorpå alkoholikeren hadde replisert «Fordi jeg er deprimert», og da han så ble spurt om hvorfor han var deprimert, repliserte han «Fordi jeg drikker». Nilsen følte at det var omtrent slik han hadde det, han var deprimert, han visste det, og han likte det ikke. Derfor drakk han, litt mer enn det landets leger sier seg villig til å anbefale (selv om Nilsen var overbevist om at det selv i legevitenskapelige kretser kunne eksistere store mengder måtehold, på en gang, og over en viss tid).

Whisky var langt fra den eneste lasten til Nilsen. Han var en gang i tiden det man ville kalle en «storrøyker». Nilsen røykte nemlig i sin tid svært så tett, til sammenligning med gamle damplokomotiv - holdt han stadig dampen oppe. Tidligere holdt han seg til sterk tobakk uten å tenke noe videre over skadevirkningene. De siste årene hadde han imidlertid kun røykt mildere tobakk (nesten helt sant). Dette medførte at antall ganger pipen hans ble tent opp pr. dag steg oppadgående i en svært så skummel kurve. Likevel følte han seg altså som en kjernesunn tobakksmisbruker. Pipen ble tent. Rommet minnet etterhvert mer og mer om enkelte dager hvor morgentåken flyter like over bakken. Han følte seg urolig. Tankene svev frem og tilbake i høy hastighet. Det var i og for seg ikke så unormalt sett fra Nilsen's perspektiv, men nå var det slik at de i natt både kom ut av kontroll og kolliderte med hverandre. Han måtte få tankene over på noe annet.

Nilsen lukket opp lokket på sin gamle LP-spiller. Den var ikke blitt brukt på aldri den tid. Støv måtte blåses av. Litt småfebrilsk bladde han gjennom LP'ene sine og fant til slutt frem til en han kunne si seg rimelig fornøyd med å høre på akkurat nå. Chris Barber - «Live in East Berlin». Klassisk jazz, tobakk (mild) og whisky. Han begynte bortimot å føle seg noe bedre.

Han gikk bort til vinduet med glasset i sin høyre hånd og kikket ut, hovedsakelig fordi han var nysgjerrig på hvordan været kom til å bli i morgen. Det regnet. Det regnet faktisk noe helt enormt. Himmelen var svart som et totalt evigvarende mørke. Ingen stjerner og ingen skyer befant seg tilsynelatende på himmelen den natten. Kun evig mørke. Egentlig fant Nilsen dette passende, for det var omtrent slik han følte seg i natt. Han følte at inni ham, var det kun ett evig og bittert kaldt mørke, som aldri kom til å gi slipp. Det tredje glasset ble fylt opp, og Nilsen fant veien tilbake til den mørkebrune og frynsete skinnstolen sin - med whiskyglasset i den ene hånden og flasken i den andre, kun iført en godt brukt dongeribukse. TV'en ble slått på. Kanaler ble bladd gjennom. Programutvalget for natten var ikke Nilsen videre fornøyd med, og det endte med at han så reprise av nyhetene på en kanal han var for trøtt til å få med seg hva var. Undervegs var det blitt betraktelig mindre innhold i flasken hans, og alt som var igjen var en munnfull eller to. Der, i den mørkebrune skinnstolen med alle frynsene, med whiskyglasset i sin høyre hånd, sovnet han. Halvparten av

whiskyen som var igjen i glasset ble sølt ut på gulvet hans, men det var ikke mer enn at han kunne tørke over det med sokkene sine, når han kom til å trække på det før han skulle på jobb igjen om noen timer. Minuttene og timene som fulgte, kom til å bli lange, etterhvert som Nilsens tilstand gradvis gikk over i drømmesøvn.

2.

Svært lange.

3.

Bilder flakket forbi øynene hans. Bilder han hadde sett bare noen timer før. Bilder av liket. Han så seg selv skrive ned «Egil Eriksen» med store bokstaver og strek under på notatblokken sin. Nilsen vridde seg i søvne. Han så videre benene til liket. Alle negler var revet ut. Begge beinene var nærmest lilla hvor det var blodårer og svært lys hudfarge ellers hvor det var hud. Liket var fullstendig nakent. Oppover mot magen kunne Nilsen i drømme beskue seg selv observere liket. Digert kutt. Kutt. Størknet blod i hopetall lå utover gulvet. Tre kutt i mage-regionen kunne han telle. To små. På begge hendene var neglene trukket ut, og som om det ikke var nok var samtlige fingre kuttet av og plassert foran stumpene på hendene, som om fingrene nærmest var kuttet av og gjerningsmannen hadde angret etterpå, og prøvd å gjøre det godt igjen. Videre oppover mot hodet var den verste delen. Nilsen svettet nå i søvne. Tungen på liket var kuttet av, og utover munnen og hakepartiet lå det størknet blod. Tungen lå på halsen til liket. Leppene var sydd sammen med noe som alle på stedet antok var nylontråd. Sort nylontråd. Ett forferdelig syn. Det desidert grusomste Nilsen hadde sett gjennom sin 23 år lange karriere som kriminaletterforsker i politiet. Bildene flakket videre i retning kollegaer som måtte løpe ut av huset for å vrenge magesekken. Nilsen kunne nærmest kjenne lukten av råttent kjøtt i søvne. Det var ingen tvil om at liket hadde ligget der flere dager. Fluer og andre insekter hadde tydelig alt satt sitt preg.

Akkurat da drømmen var på det verste våknet Nilsen. Svett, og med høy puls som dunket i tinningen. Glasset han hadde sovnet i fanget med natten før gikk i gulvet med ett brak og resten av whiskyen og glassbiter fløy over hele stuegulvet, idet Nilsen prøvde å reise seg opp i sittende stilling. Flere gloser av det vulgære slaget fulgte. Han innså omsider at han hadde sovnet med whiskyen i fanget og med TV'en på. Nilsen følte seg litt tragisk og ukomfortabel med den situasjonen, og funderte med seg selv på at mange nok ville tatt ham for å ha alkoholproblemer (og det kunne de nok hatt rett i), om de fant ham i en slik situasjon. Lyden av hans digitale klokke larmer høyt i Nilsens ører og han sørget sporenstraks for at den ble slått brutalt av, som i en slags demonstrasjon mot alt som laget høy lyd tidlig på morgenen.

Nilsen tok en rask kikk ut vinduet på veg mot badet, og kunne ikke annet å utbryte ett høyt «høh!» da han så at regnet øste ned fra bekmørke skyer, «jeg visste det, visste det ville skje». Han tenkte litt over akkurat dette, og konkluderte med at han egentlig forutså ganske mye til tider. Egentlig lurte han litt på hvorvidt han *egentlig* visste det, men det var nå en annen sak, avgjorde han. Akkurat nå var

det om og gjort å komme tidsnok på jobb, og der ett sted mellom da han tok på seg klærne og da han skulle ut til bilen, angret han dypt på at han bare for noen timer siden hadde tatt flere glass whisky enn han i utgangspunktet hadde tenkt. Det var heller ikke første gangen nettopp dette skjedde. Flere gloser fulgte. Nilsten tenkte at han kunne kanskje ta sjangsen på å kjøre, for *om* han hadde promille, ville nok *ingen* legge merke til det likevel.

Kl. 09:15 var drosjen hans fremme ved Stavanger politikammer. Lettere irritert over sin egen oppførsel betalte han drosjesjåføren altfor mye og løp inn på politikammeret hvor han skulle vært for nøyaktig 16 minutter og 14 sekunder siden.

«God morgen, jasså du stiller opp i dag også?» Sa en bråkjekk kollega, en av de nye unge som stadig kommer innom for kjapt å klarte seg videre opp på karrierestigen. Nilsen hadde ikke noe særlig til overs for denslags, noe han ofte visste å gi uttrykk for. Det var nok ikke helt uten grunn at han av samtlige «unge nye» raskt gikk under kallenavnet «den gamle surprompen».

«God morgen», svarte Nilsen, men han visste såvisst at det ikke var noen god morgen. Det samme gjaldt foresten resten av dagen også. Fordømt dag, tenkte han irritert.

Han visste godt at det første som ville møte ham var bilder fra åstedet i går, og ærlig talt visste han ikke om han ville klare å holde på morgenkaffen om han måtte glane på de bildene fra første stund av denne arbeidsdagen. Nilsen spasserte inn på møterommet hvor det som vanlig ble holdt en kort morgenparole, som for lengst var over. Rolf la merke til hans entre, og ga Nilsen det blikket han så altfor godt kjente fra før; «ikke kom for sent igjen i morgen, igjen». Nilsen nikket skamfult. Nilsen visste godt at den eneste grunnen til at han, som alkoholiker, fikk beholde jobben sin var at han hadde en fordømt god nese for uforklarlige og mystiske hendelser. Han var en slask, men en fordømt god én.

Samtidig visste Nilsen at hans dager som politietterforsker snart kunne være talte. Han var nylig passert 60 år (noe som ble feiret i ensomhet med en litt påkostet flaske whisky, nemlig en Glenmorangie 18 år gammel, en meget god Highland single malt whisky), og gruet seg særdeles til den kommende pensjonstilværelse. Joda, han skulle nok klare å få i seg nok whisky, det var ikke der problemet lå. Problemet var rastløsheten. Følelsen av å ikke ha noe å meningsfylt å fylle dagene med. Han var klar over at han var ønsket i politiet så lenge han kunne stå oppreist og være klar i hodet, så slik sett kunne det hende at han ble i politiet en del år lengre likevel. Han likte når ting stod på som verst, det var da han følte at han hadde kontrollen hvor alle andre hadde mistet den. Han hadde en helt egen evne til å ta kontrollen over en situasjon og løse konflikten med profesjonalitet og stil, og vel så det. Det var ikke uten grunn at hans sjefer oppe i systemet ønsket å ha ham med på laget så lenge som overhodet mulig. Denne type karakter ble høyst verdsatt og Nilsen var godt kjent over flere politidistrikt for sin sans for konflikter og evne til å løse alskens mysterium.

Han hadde alt i går fått beskjed om at han kom til å bli satt på denne saken. Akkurat det var med mange delte følelser hadde han kommet frem til. På den ene siden var det alltid en ære å bli satt på en sak, styre dens gang, hvem som gjør hva, hvilke spor som skal sjekkes opp, hvem som skal avhøres, og så videre. På den annen side var han også den som da ville få kjeft, klaging, mas, og så videre, dersom sakens gang ikke nærmet seg en løsning Rolf kunne være fornøyd med. Det skulle en

hel del til for at Rolf skulle bli fornøyd, det visse han av erfaring. Her er det også minst to sider av saken. For, hadde Nilsen konkludert, det er en dyd å være nøye og gjennomgående streng når det gjelder detaljer i en etterforskningsprosess. På den annen side kunne det lett oppfattes som tverr syting, noe som kunne ta motet fra noen og enhver. Heldigvis kjente Nilsen Rolf godt, og visste at det var aldri snakk om at han mente noe vondt, eller at han innerst inne hadde en form for maktsyke tendenser, og derfor nøt situasjonen han var i. Nilsen var glad for at han kjente Rolf på det området, for flere ganger hadde han sett nye unge på arbeidsstedet som fullstendig mistolket Rolf's motiv for kritikk. Dette resulterte ofte i at Nilsen måtte ta en lang og gjennomgående samtale med den nye for at dens selvtillitt ikke skulle bli krenket fullstendig.

En kollega spasserte forbi med en kopp kaffe og en lys brun mappe med bilder. Nilsen kunne ikke stort annet gjøre enn å ta en kikk på dem, for det var ingen tvil om at en viktig del av åstedsbefarelses nettopp bestod i det å granske åsteder - inkludert bilder av det aller mest ubehagelige og morbide ett menneskeøye kunne beskue.

Noen ganger hendte det at Nilsen på nytt måtte reflektere over hvorfor han valgte yrket sitt. Dette var en refleksjon han med tungt sinn gikk gjennom kun når det var aller mest nødvendig - hvilket vil si når en påtvungen tanke ikke lar seg forsvinne ved hjelp av ett glass whisky, eller flere (aller helst flere. Pluss moms). Akkurat nå hadde ikke Nilsen verken whisky eller sterkere saker innen rekkevidde og fylte opp en ny kopp med kaffe, lente seg litt tilbake, og smakte litt på ordet «hvorfor». Han var ikke i tvil om at det var nettopp åstedsbefaringen i går og nå bildene av den, som var den utløsende faktor for den kommende refleksjon. Tidligere hadde han konkludert med at det først og fremst var for å være en «samfunnsstøtte», og det var vel i så måte favorittkonklusjonen hans når det gjaldt akkurat dette. Nilsen måtte erkjenne at det nok ikke var helt korrekt, selv om det høyst trolig lå mye sannhet i den konklusjonen *også*. Den siste tid hadde han riktignok kommet på helt *andre* tanker når det gjaldt hvorvidt han valte å bli kriminaletterforsker, og fortsette med det som sådan. Han likte egentlig tanken dårlig, men han måtte skammelig nok innrømme for seg selv at han hadde en liten sans for det umenneskelige, eller kanskje mer korrekt; hva som får mennesker til å begå umenneskelige handlinger, noe han (sannsynligvis med rette) mente det var å begå et drap på et annet menneske. Han tenkte at det kanskje ikke var så dumt som han i utgangspunktet hadde trodd, og så ikke bort fra at han nok ikke var den eneste kriminaletterforskeren som *likte* yrket sitt. Nilsen var nå ganske fornøyd med konklusjonen sin, og smilte fornøyd ett lite sekund, før han kom på hva han satt med i hendene og raskt trakk på seg sin vante mine.

Nilsen tenkte tilbake på tidligere grufulle opplevelser han hadde hatt gjennom sin tid som kriminaletterforsker. Visst hadde han vært borti fæle ting før. Han husket godt den gangen han personlig (og selv om det langt ifra var hans arbeidsoppgave) måtte hoppe ut i et vann, kun iført sitt vanlige arbeidsantrekk, svømme flere titalls meter i bitende Februar-kulde, for å hente opp et lik som lå og duvet i vannet. Kritthvitt. Han husket godt hvordan han kjeftet på dykkerene som kom en halvtime etterpå, og egentlig skulle gjort den jobben Nilsen utførte. Effektivitet, tenkte Nilsen, det var det stor mangel på i dette samfunnet.

Videre spinnet tankene til Nilsen på en hendelse som bare for noen måneder siden også førte til søvnløse netter. Nilsen pleide sjelden å

være den første på ett åsted, det pleide alltid å være *noen* der idet han ankom scenen og ble hovedpersonen, men den gangen var faktisk Nilsen første mann på åstedet. Naboer hadde varslet om skuddveksling, og da Nilsen ankom var det overhodet ingen tvil om hva som hadde foregått. Stripper med kokain og rusmidler fløt rundt, blandet med brukte patroner og ferske innvoller fra kamphanene. Han husket også godt ett pikebarn som stod gråtende i en krok for seg selv og visste ikke hvor det skulle gjøre av seg. Etter mye om og men klarte Nilsen å resonere seg til at det var barnets far og en gjeng kamerater som hadde ruset seg, og så hadde tydeligvis *noe* gått over stakk og stein, hvilket ofte skjer når man benytter seg av slike rusmidler. Dette var ikke noe nytt for Nilsen, det var bare det at dette pikebarnet som stod gråtende mellom døde digre menn og kruttlukt hadde satt sitt tydelig spor i hukommelsen hans. Han kunne stadig se for seg hennes far med armer og mage penetrert med flere kulehull, og hvorpå pikebarnet forgjeves gråt og ropte at han måtte våkne. Men han våknet ikke. Nilsen kunne ikke annet gjøre enn å sørge for at pikebarnet kom seg ut i en rykende fart og straks ble sendt til krisepsykiater.

Nilsen var svært glad i barn. Han våget ikke helt innrømme det for seg selv, men innerst inne et sted håpet han at en dag skulle han selv bli far. Selvsagt var det for sent nå, men han hadde nå et slags vagt håp om å treffe på en kvinne med barn (som riktignok kom til å være voksne, men dog). Det var bare det at om han hadde innrømmet noe sånt for seg selv, var han ikke helt sikker på hvordan han skulle klare å fremstå som det taktfulle vesenet han til tider var. Taktfull og rettferdig, hadde han hørt at han var, men svært vanskelig og ha med å gjøre tidlig på morgenen, og litt for glad i whisky.

Da Nilsen satt med bunken med bilder foran seg, var dette med mange vonde følelser. Han visst godt at han nå kom til å bli minnet på noe helt gruffullt som han aller helst ville fortrenge, og som i flere netter fremover kom til å forpeste nattesøvnen hans. Han så på det som et slags digert sår som stadig ble pirket i skorpen på, slik at blod måtte koagulere på nytt og immunforsvaret måtte rekapitulere for så å starte helt på nytt igjen. Det var en svært ubheagelig følelse for Nilsen, og han tok seg selv i å fylle opp den fjerde koppen med kaffe før han bladde opp det første bildet.

Det første bildet var i og for seg ikke så ille. Nilsen hadde sett mange bilder av lik gjennom årene så dette kunne han tåle. Han prøvde med sitt falkeblikk å bite seg merke i alle mulige detaljer som kunne være en eller annen ledetråd i retning hvem gjerningsmannen kunne være, for han visste godt at politiet ikke hadde det fjerneste anelser om verken gjerningsmann eller motiv. Bildet han nå studerte var interessant nok i seg selv, for det viste svært godt hvordan liket var plassert. Det han bet seg litt merke i var at liket lå delvis inne i huset, og delvis ute. Faktisk midt i døren ut mot terrassen til huset, som igjen førte ut mot hagen. Fra livet og opp lå liket på innsiden av huset, mens fra livet og ned lå ut mot terrassen. Høyst trolig hadde avdøde av en eller annen grunn tenkt å gå ut på terrassen eller i hagen, og så hadde gjerningsmannen stått der og ventet og gitt ham flere kutt og ett endelig dødelig ett. Det var ihvertfall slik han regnet med at det var foregått, og det fikk holde som et utgangspunkt tidlig på morgenen.

Han bladde videre til bilde nummer to. Dette var tatt rett over liket, og viste avdøde i sin helhet. Det var ikke noe flott syn akkurat, måtte Nilsen vedgå. Han kjempet nå hardt for å holde morgenkaffen trygt plassert i magesekken. Han la igjen tydelig merke til at det største kuttet han hadde i magen var svært digert og åpent,

og man kunne lett se at de indre organer bare såvidt ble holdt på plass der inne og ikke ramlet ut på gulvet. Det kunne nærmest se ut som om kuttet var gjort svært brutalt, nærmest som om kniven hadde vært inni kroppen og rotert rundt der inni en god stund. Sjelden så Nilsen knivstikk så åpent som dette. Tanken som slo ham var nærmest om det endelige dødelige store kuttet var gjort av en annen gjenstand enn en kniv, men det stemte dårlig overens med de to andre kuttene, som helt opplagt var gjort med kniv. En annen tanke som slo ham var at det kunne først ha blitt gjort med kniv, for deretter å ha fått en eller annen annen gjenstand inn mot kuttet, som for eksempel en knust glassflaske, eller lignende. Nilsen syntes ihvertfall det så slik ut. (Isåfall var det intet glassflaske å observere på området, skjønt kniven var funnet og sendt til laboratoriet.) Han regnet med at obduksjonsrapporten ville ta for seg dette i sin helhet og gi ham noen klare svar. Desverre kunne ikke liket obduseres før i morgen. Akkurat det var Nilsen svært utilfreds med, men han kunne ikke gjøre stort annet enn å vente. Han måtte vedgå at liket heller ikke løp bort, det var bare det at han ville ha svar for å sette nye momenter på planen for etterforskningen. Effektivitet, tenkte Nilsen, effektivitet. Han la ikke merke til det selv, men han mumlet det ut i luften, og hans kollegaer la merke til det. Nilsen kremtet litt og tok seg en kopp kaffe til.

Nilsen bladde gjennom bildene. Han talte 23 stykk til sammen. Bilder av føtter, armer, mage, hode og selvsagt nærbilde av alle aktuelle detaljer. Noen av bildene var foretatt av omgivelsene omkring, og Nilsen fant det noe merkverdig, men han kunne ikke helt sette fingeren på hva det var. Han tenkte litt på om det hadde med likets plassering og gjøre, men i forhold til hva da? Han bladde videre til det neste bildet. Liket ble nå vist i et annet perspektiv, nærmest fra likets eget perspektiv. Et annet bilde viste veggen like ved siden av liket. Nilsen kunne høre fra et sted langt, langt borte, at kaffekoppen han hadde i hånden ristet mot tallerkenen under.

4.

Kaffe ble sølt utover uniformen hans, og han tok rutinert og uten å tenke seg om noen papirtørklær og tørket kjapt opp etter seg. Her var det en detalj han virkelig bet seg merke i, men som likevel sa ham så lite. Et bilde. *Det* bildet, som han så lenge hadde prøvd å fortrenge, og som hjemsøkte ham i drømmene, kom for en dag. Det var nå gått over 50 år siden han hadde sett det bildet, men han var ikke i tvil om at det var snakk om det samme bildet. Selve avbildningen var et maleri (muligens en kopi) av en hytte ved en skog. Hytten var grønn med røde takpanner. Et lite tjern lå like i nærheten, som månen speilet seg i. Trærne bestod i all hovedsak av grantrær. Grunnen til at dette bildet spillet så stor rolle var fordi det var det samme bildet familien hans hadde hengende oppe, da han var barn, idet han kom løpende inn i loftstuen og så hans egen far skutt med MP-40 maskinpistol. Selvmord. Skutt gjennom munnen opp mot hjernen. Døden måtte ha inntruffet momentant. Nilsen skalv. Han bladde tanketomt gjennom bildene en gang til. Denne gang la han merke til enda en ny detalj, nemlig et klesstativ med en jakke som var helt lik den hans far alltid hadde gått med. Nilsen brukte noen år i psykoterapi som ung som følge av selvmordet og den sjokkerende opplevelsen det medførte, uten at han noensinne kunne karakteriseres som «frisk». Han gikk på SSRI-preparater

konstant som følge av dette, men gikk for tiden ikke i annen terapi enn månedlig kontakt med lege, som hovedsakelig var opptatt av en mulig leversvikt som følge av stort alkoholkonsum over lengre tid. Dette var noe hans overordnede på jobben var klar over.

Alt dette ble for mye for Nilsen. Han tittet tomt ut i luften. Snakket kollegaene til ham? Han følte seg helt fjern. Det var som om han var under vann og noen snakket til ham fra over vannflaten. Papirtørklærne han hadde brukt til å tørke opp kaffen med lå utover uniformen hans, mens kafferester dryppet ned på gulvet. Kollegaene snakket seg imellom kunne han ane langt borte, men han var ute av stand til å oppfatte det som ble sagt. En av kollegaene ristet forsiktig i ham, uten at det hadde noen effekt.

5.

Fra Nilsens pasientjournal:

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943 ble innlagt ved sengepost 2A den 28.08.03.

Pas. har den siste tid lidd av en sterk fraværende atferd. Kontakt med pas. intet for seg. Verbal respons: Ingen. Gikk fra før på SSRI-preparat. Tidligere diagnose: Posttraumatisk Stressyndrom, med alvorlig depresjon. Relativt fin fysisk form. Ingen somatiske plager foruten nedsatt leverfunksjon. Pas. er innlagt til observasjon inntil videre utredning er foretatt. Ikke tidligere innlagt ved psyk.inst.

Overlege ved RPS, Hans Kristiansen (signatur), 28.08.03.

* * *

Total tom og fraværende. Det var Nilsens nåværende tilstand. Aldri hadde han trodd at han skulle komme oppi en slik situasjon som dette. Han så foran seg, men alt han så var disigt og fjernt. Han følte en ekstremt kaotisk følelse langt inni seg, som han ikke klarte å bearbeide. Han gjorde som han fikk beskjed om, det vil si, det han fikk med seg. Han spiste sine måltider, og tok sin medisin. Foruten dette ble alt for overveldende. De ansatte ved den psykiatriske institusjonen var klar over dette. Man antok at hans innesluttete tilstand ville være forbigående med den rette behandling. Inntil videre var Nilsen innlagt og hadde det svært dårlig med seg selv.

Kollegaene og familie hadde sent blomster og gode ord. Dette hadde ikke Nilsen engang lagt merke til, bortsett fra i et lite øyeblikk da han syntes lukten i rommet var velduftende. Hadde han vært i klar tilstand ville han utvilsomt satt stor pris på disse gestene. Hans profesjonelle atferd var langt borte, sammen med resten av mordgåten han var blitt satt på. Han var overhodet ikke i stand til å resonere. Hans sjef, Rolf, hadde for lengst satt noen andre på saken. Rolf forstod nok ikke stort av det som hadde skjedd, men syntes det var fordømt trist å se en så god kollega nærmest forsvinne inn i seg selv. Han hadde likevel muligens et vagt håp om at Nilsen måtte komme til bedring og komme tilbake på jobb.

Rolf og Nilsen gikk for øvrig langt tilbake i tid sammen på samme skole, de visste hvem hverandre var, men noen nær relasjon var det ikke snakk om. Det var bare det at hos Nilsens foreldre var huset åpent for alle og enhver. Hvem som helst kunne komme innom og hilse på Kari Nilsen som alltid hadde kaffe og vaffler med hjemmelaget bringebærsyltetøy klart.

Noen dager med absistenssymptomer fulgte. Høyst trolig grunnet hans høye alkoholforbruk og hans tilstand som tilnærmet alkoholiker. Dette la ikke Nilsen særlig merke til, annet enn små bruddstykker nå og da, da ubehaget var på sitt verste. Disse absistenssymptomer ga seg etter noen dager med medikamentel behandling, og alle håpte at det heretter ville gå noe bedre, men så feil kunne de ta.

Nilsen var på veg enda lengre inn i seg selv, og følte ikke smerte lengre. Han gikk gjennom flere utredninger, men ga ikke respons på noenting. Det gikk så langt at han til slutt ble klappet til av behandlende lege for å få frem en respons, uten noen som helst respons. Diagnosen ble noe uklar, men man regnet med at en form for psykose kunne være gjeldende. Midlertidig var det det de basserte seg på. De psykologiske problemene han alt hadde fra før, inkludert hans alkoholforbruk, var problemer som på alle måter ble nedprioritert. Nå var det om og gjøre å få bukt med det de antok var psykose. Behandlende lege ville ikke stille noen nøyaktigere diagnose ettersom det var så lite respons å få fra pasienten.

Fra Nilsens pasientjournal:

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943.

Pas. har den siste tid hverken klart å uttrykke seg verbalt eller ikke-verbalt. Hans tilstand er dog ikke forverret, og ser ut til å være stabil. Han er på alle måter en uproblematisk pasient, med ingen form for utagering eller anti-sosial atferd. Vanligvis sitter han i oppreist stilling og titter tomt ut i luften. Forskjellig medikamentel behandling blir for tiden utprøvd. Det regnes med at pas. må gjennom en rekke forskjellige medikamenter for å finne den rette type. Det er likevel håp om at pas. tilstand på sikt vil forbedres.

Behandlende lege ved RPS, Ulf Hansen (signatur), 01.09.03.

* * *

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943.

Etter en rekke medikament ble utprøvd så det ut som at tilstanden til Nilsen var uforanderlig. Det som var og kunne prøves var nå blitt utprøvd. Han har nå vær innlagt i en måneds tid, og hans tilstand er fremdeles kritisk. All form for respons er fortsatt fraværende. CT og EEG-undersøkelse vil bli foretatt av ren rutine, men man forventer ikke at dette vil gi noen videre forklaring på pas. problem.

Behandlende lege ved RPS, Ulf Hansen (signatur), 03.10.03.

* * *

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943.

Etter en rekke medikament ble utprøvd så det ut som at tilstanden til Nilsen var uforanderlig. Det som var og kunne prøves var nå blitt utprøvd. Han har nå vær innlagt i en måneds tid, og hans tilstand er fremdeles kritisk. All form for respons er fortsatt fraværende. CT og EEG-undersøkelse vil bli foretatt av ren rutine, men man forventer ikke at dette vil gi noen videre forklaring på pass. problem.

Behandlerne lege ved RPS, Ulf Hansen (signatur), 03.10.03.

* * *

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943.

Pas. blir flyttet til langtidsavd. ettersom ingen prøver har gitt videre resultater vedr. pas. situasjon.

Behandlerne lege ved RPS, Ulf Hansen (signatur), 15.10.03.

* * *

Dagene gikk på et vis. Nilsen var ikke blitt direkte bedre, men han var begynt å reagere på forskjellige typer stimuli. Da det ble foretatt en rutinemessig somatisk undersøkelse, nok en gang, viste det seg at Nilsen reagerte på ubehag. Dette ble antatt å være et stort skritt i riktig retning. Alle behandlere og involverte så på dette som et stort fremskritt, og leger og behandlere beroliget pårørende med at det var håp om bedring. At han nå reagerte på smerte kunne bety at han var på veg ut av sin innesluttete tilstand, ettersom behandlerne vurderte det dithen. Hvordan han hadde det med selv selv langt der inne var behandlere fortsatt usikre på, men man antok at et visst lidelsestrykk var tilstede, så stort at han fortsatt hadde behov for å forholde seg inni sin trygge boble. Kanskje hadde han noen mindre uklare perioder, uten at det egentlig var behold i en slik påstand. Behandlerne klamret seg til alle mulige spor av håp om forbedring. Slik sett var Nilsen heldig, han hadde tross alt et apparat rundt seg som så på hans situasjon som et mysterium som de ønsket å løse. Nilsen var vant med på løse mysterier, ikke å være et. Dersom han noensinne ville bli klar igjen ville han finne på å humre over det.

Fortsatt mente behandlerne at det var fordelaktig at pårørende og kollegaer ikke besøkte ham, men dette ble naturligvis ikke opprettholdt. Kollegaer hadde alt møtt opp mer enn en gang, alle like sjokkerte over det som skjedde. Alt ble prøvd. På en god dag kunne han holde en blyant, på en dårlig dag kunne han ikke det engang. Kollegaene snakket med ham om løst og fast, men samtlige fant situasjonen beklemt da respons uteble. De fleste visiter ble kortvarige og ubehagelige for alle parter. Etterhvert uteble visitene. Det hele virket meningsløst, og selv Rolf som hadde vært innom, anså situasjonen som håpløs. At han

reagerte på smerte og kunne klare å holde en blyant på en god dag var alt man hadde å klamre seg til.

Det gikk mot vinter, også i Stavanger. Snøen lavet ned og gav hele byen et fint hvitt teppe. Folk flest av hans kollegaer hadde for lengst gitt opp Nilsen, og tenkte ikke lengre så mye på ham. Unntaket var nok Rolf, som stadig så på det som sin oppgave å besøke ham en gang i måneden, nærmest av pliktfølelse for å representere alle kollegaene hans. Nilsen hadde på ingen måte blitt oppsagt, men stod som langtidssykemeldt.

6.

Uten Nilsen på laget rev Rolf seg i håret over saken gang vedrørende mordet som ble begått på Hillevåg. Han hadde også personlig bladd igjennom alle bilder og dokumenter i saken, for å se om det kunne være noe opplagt som fikk Nilsen i hans nåværende situasjon. Det gjorde like vondt hver gang å se bildene, men han følte seg forpliktet til å granske hva som kunne ha skjedd. Inntil videre var han kommet dithen at situasjonen var håpløs. Han hadde nå ikke nok med å bare løse mordgåten, men også løse gåten om hvorfor det ble som det ble med hans favorittetterforsker. Han var glad i Nilsen, på sitt vis. Han var så vant med å se ham der i stolen sin med kaffekoppen, med et skarpt blikk blaende gjennom dokumentmapper og denslags. Nilsen var av den gamle skolen, men igjen – en fordømt god kriminaletterforsker. At Nilsen hadde et alkoholproblem anså han selvsagt som uheldig, men Rolf var en romslig og tolerant sjef. Det kunne ingen ta ifra ham.

Rolf kom til å tenke på jobbintervjuet med Nilsen, og klarte ikke å la være med å humre i det stille. Nilsen nevnte at han hadde en psykologisk historie, men innså i ettertid at dette selvsagt var pent innpakket med sløyfe og papir med hjerter på. Her kom det dog også frem at han hadde bachelorgrad i psykologi, så han mente at han var godt uttrystet til jobben. Noe som helt til de siste tids måneder var sant. Hele sitt liv jobbet Nilsen i politiet, de siste årene som kriminaletterforsker med to sjefsstillinger.

Sakens gang hadde gått rimelig tregt. Fra laboratoriumet kunne de rapportere at kniven var fullstendig uten fingeravtrykk. Rapporter fra åstedet antok utifra fotavtrykk på mark at gjerningsmannens vekt lå på om lag 70 kilo. Bortsett fra det: Ingen mistenkte. Ingen motiver. Intet. En håpløs situasjon, som igjen fikk Rolf til å utbryte på morgenparolen; «Hadde vi bare hatt Nilsen her»! Noe som fikk samtlige til å titte ned i bordet og føle skamfølelse over å ikke ha besøkt ham på flere måneder. Rolf oppdaget situasjonen og kvitterte med at «jeg besøker Rolf én gang i måneden, og jeg representerer da selvsagt oss alle her». Det gjorde stemningen litt lettere, om ikke annet.

Tanken om å henlegge saken dukket stadig oftere opp i hodet til Rolf, og hans kollegaer hadde også nærmest ventet på den beskjedne. Derfor var det ingen overraskelse at Rolf like før julaften offentlig gikk ut med at saken var blitt henlagt. Litt av en julegave til pårørende, tenkte Rolf i ettertid, men han så ingen annen løsning, inntil videre. Han la med det samme vekt på at dersom noen hadde noe som helst å fortelle politiet om saken så måtte de inderlig ta kontakt. Problemet var at ingen vitner hadde noe å melde om. Ikke en eneste telefon fra vitner hadde de mottatt, noe som var svært uvanlig.

* * *

Pas. Aksel Nilsen f.03.06.1943.

Det har blitt rapportert fra sykepleiere at pas. ser ut til å ha mareritt. Dette kan regnes som positivt på tross av at det trolig er snakk om mareritt, da det er en form for reaksjon på hendelser, og ikke minst viser det at det er økende hjerneaktivitet, noe EEG også kunne bekrefte. Først antok man at den første EEG-undersøkelsen viste korrekt resultat, men det antas nå i ettertid at den første EEG-undersøkelse ikke ble forskriftsmessig utført. Det er tydelig at den første EEG-undersøkelsen viser avvik i hjerneaktiviteten.

Behandlernde lege ved RPS, Ulf Hansen (signatur), 11.1.04.

At Nilsen drømte var det ingen tvil om. Han lå og vred på seg i søvne, og sykepleierene oppdaget dette stadig oftere. Han kunne også lage lyder som tydet på ekstremt ubehag. Han drømte om dagene i forkant av hans fars selvmord. Han husket særlig en samtale mellom hans mor og far, hvorpå de hadde kranglet ganske høylytt. Det var svært lytt mellom foreldrenes soverom i annen etasje og Nilsens gutterom i første etasje. Han lurte mange ganger på om de var klar over hvor lytt det var. Han kunne nesten høre da de hvisket til hverandre. Kranglingen gikk ut på det vanlige, i den forstand at hans mor var misfornøyd med at han drakk for mye alkohol, whisky, i store mengder. Han drømte videre om at faren hans hadde snøvlet frem noe slikt som «Jeg må da for fanden få ha meg en voksen porsjon! Se her! Voksen!». Moren hans hadde begynt å gråte. Så fulgte noen minutter med stillhet. De var på hviskestadiumet nå. Enda noen minutter senere begynte vegger og takk å riste, mens sengen gikk opp og ned i gulvet ovenfor, med påfølgende høylytt stønning.

7.

Det var rart for lille Aksel, så mye, så mangt. Drikkingen til faren, samtidig som moren holdt huset åpent for folk. Faren hans satt stort sett i loftstuen og drakk billig irsk whiskey. Dermed sjenerte han aldri eventuelle gjester som bare ville innom for å få en kopp kaffe og noen vaffler (med hjemmelaget bringebærsyltetøy. Alltid hjemmelaget bringebærsyltetøy. Kari Nilsen var velkjent for sitt gode hjemmelagete bringebærsyltetøy, og bare det var nok til at folk støtt og stadig tok turen innom huset deres), men alle visst om hans alkoholproblem. Det ble aldri diskutert. Og skulle noen mot all formodning spørre om hvordan det stod til med faren i huset, så visste ikke Kari Nilsen helt hva hun skulle svare. «Han drikker en del, men han har det nok greit. Ting var bedre før, før han ble oppsagt på jobben for å stille opp beruset.» Hun var ærlig. Så ærlig at folk dernest mistet både munn og mæle. Men likevel fortsatte folk å komme innom. Selv var hun uføretrygdet og hjemmeværende grunnet ryggplager, men likevel stakk naboer og venner til henne litt penger for små tjenester som å passe på barna deres for en kort stund, og så videre. Hun var dog alltid like vanskelig på det når det gjalt å gi faren i huset penger til mer billig irsk whiskey, men hun måtte alltid gi etter, ellers truet han med selvmord og det som verre var. Det var bedre å ha en mann i huset som drakk, enn å ikke ha noenting, tenkte

hun innimellom. Innimellom hadde hun lyst å ta hans MP-40 maskinpistol som han hadde arvet av sin far og bruke den mot ham. MP-40'en virket fortsatt, og patroner var nøysommelig pakket sammen i et treskrin med rød fløyel på innsiden. Dette hadde faren i huset selv sørget for. Men selvmord var alltid innen rekkevidde. «Du skjønner det, gutten min, at en mann som ikke kan plukke fra og sette sammen en MP-40 – er ikke en mann». Faren i huset gjorde det rett som det var. Pusset. Styrte. Stelte. Syslet. Det gjorde ham rolig. Og Gud skal vite at faren i huset hadde behov for å ha det rolig rundt seg. Han tålte knapt høre en knappenål falle. Ble det for mange folk og for mye støy i etasjen under tok han sin MP-40 og dunket med den i gulvet slik at det hørtes ut som om gulvet skulle gi etter på kjøkkenet i etasjen under.

Var Kari Nilsen glad i faren i huset, sånn oppriktig sett? Hun stilte seg undrende. Men hun kom alltid frem til det samme. Det var bedre å ha faren i huset enn å ikke ha noenting. Dette var tankemønstre hun gjerne gjentok flere ganger daglig. Lukten av billig irsk whiskey følte som satt i vegger og tak. For ikke å snakke om all røykingen. På den tiden var man ikke klar over helseskader ved det å røyke, så faren i huset dampet i veg med god samvittighet. Akkurat like god samvittighet hadde han for at han drakk billig irsk whiskey. «The water of life», snøvnet han nå og da da lille Aksel stakk opp på loftstuen for å sjekke hvordan det stod til med ham. Som oftest gjaldt dette etter barnetimen på radioen. Da hadde faren i huset drukket så lenge, visste Kari Nilsen av erfaring, at hun bortimot kunne risikere å få et skudd MP-40 rett inn i sin skrøle kropp. Men Aksel. Lille Aksel. Han fikk alltid et klapp på hodet. Faren i huset var nok ikke ondskapsfull. Men han hadde det vondt.

At han etterhvert ble blind gjorde ikke ting bedre. Alkohol. Dette forferdelige giftstoffet som lille Aksel Nilsen skulle bli godt kjent med selv på sine eldre dager.

8.

Hvorfor begynte Aksel Nilsen å drikke? Det begynte ihvertfall mot slutten av 40-årene. I begynnelsen var det ikke så mye. En liten fyllekule hver Fredag, var standarden. Som oftest alene. Etterhvert utviklet dette seg til å gjelde en to-dagers, med full reparering og punktsjekk dagen derpå. Så rullet det i veg. Fredag ble til Lørdag, som ble til Søndag, som dernest varte til Mandag (da man må stille på jobb – for å ha råd til whisky), og utover resten av uken. Han klarte å fungere på et vis. I ukedagene drakk han stort sett bare etter arbeidstid. Og ble det for mye av det gode dagen i forvegen da han skulle på jobb – hadde han en hel skuffe med smertestillende medikamenter som skulle hjelpe mot den verste hodepinen. I barskapet sitt hadde han alltid minst fem helflasker whisky, både skotsk whisky, og irsk whiskey. Likør, cider, hvitvin, rødvin, etc., var han av den oppfatning at tilhørte det motsatte kjønn. Whisky derimot. Det var for den slitne, trette, og deprimerte mann. Noen ganger tenkt Nilsen at man egentlig skal ha det ganske jævlig for å like noe så ille som whisky. Men innerst inne visste han med seg selv at han likte *alt* ved whisky. Formen på flasken, etiketten, korken, duften, fargen, hvordan fargen i whiskyglasset skinte gyllentbrunt da han satt og drakk ved vinduet i solnedgangen (fremdeles i sin godt brukte skinnstol).

Men igjen. Hvorfor. Joda. Visst undret han seg. Han likte det ikke.

Men tvangstankene gned i hodet hans som kaffebønner som blir kvernet ned til pulverkaffe i slike fancy maskiner som de fleste kaféer benytter seg av. Hvorfor begynte han ikke å drikke som 16-åring da han fant faren sin død i loftstuen med et blodbad uten like utover det pene hjemmelagete teppet Kari Nilsen hadde brukt tre år på å lage. Selvsagt. Han var ikke gammel nok. Men det forklarer ikke hvorfor han ikke fikk tak i hjemmebrent eller fikk eldre bekjente til å handle litt godsaker inn for seg. Han følte kanskje for å vente. Han ville ikke ende opp som faren sin. Det var nok der det lå. Han koblet alkohol sammen med et miserabelt liv uten like. Et liv så trist at begrepet «trist» får en helt ny dimensjon og betydning. Men det fikk ikke hjelpe. Medikamenter mot depresjon (SSRI-preparater) og PTSD hadde vist seg å ha liten eller bortimot null effekt. Som en siste løsning endte han opp med alkoholen. Han foraktet seg selv dypt for det, men han følte seg så utrolig hjelpesløs. Det var rart, for i jobbsammenheng var han den staute, den vise, den sterke. Men den bitre. Det nyttet vel ikke å legge skjul på det, og joda - han var godt klar over hva enkelte av hans arbeidskollegaer tenkte om ham. Det var ikke videre lystige tanker. Men igjen, det var de som oppsøkte ham for å få informasjon relatert til så mangt, men som oftest gjaldt det usikkerhet ved alt papirarbeidet man må igjennom for en dag på jobb. Det var ting Nilsen kunne svart på selv i sin fjerneste whisky-kule.

9.

Men nå var han altså innlagt. Og ikke videre staut.

10.

Var han på bedringens veg? Ingen visste det sikkert. Han drømte. Uten tvil. Men hvorvidt dette ble sett som et bedringens tegn ble ivrig debatert blant hans behandlere. Men de var stort sett enige om at det nok var positivt at han hadde disse drømmene, eller marerittene, om man vil. Det tydet ihvertfall på at *noe* var på ferde i hjernen hans. Behandlerenes mål (det begynte etterhvert å bli mange av dem - behandlere) var i første omgang å få Aksel Nilsen over til en vernet bolig med tilsyn, og at han skulle begynne på sikt med å inntak føde selv (noe som skjedde med en slange langt nedover i halsen på det nåværende tidspunkt (ikke videre behagelig, men når man ikke føler smerte går det fint)). Og kroppen tok til seg næring. Vekten hans viste seg å være stabil på rundt 83 kilo. Det var absolutt et positivt tegn, for ofte - i slike tilfeller som dette - ble vekten dramatisk redusert. 86 kilo var kanskje en smule overvektig (han var 169cm høy), men det var liksom ikke det som var det verste problemet akkurat nå. Han fikk for øvrig også medikamenter for nedsatt leversvikt, og i og med at han ikke drakk nå som han var innlagt hadde legene tro på at leversvikten etterhvert kunne avta, men dog - ikke forsvinne helt. Alt tydet på at Nilsen hadde levd et hardt liv. Fingrene hans var grove. Alt fra tidlig barndom av måtte Nilsen være med faren i skogen og hogge trær for vinteren. Det er bare et eksempel på hvor slitt kroppen hans ble. Bortsett fra alt dette var han i forbausende god form. Fysisk sett, selvsagt. Nå var det dog det psykiske det ble lagt vekt på. Men som kjent henger det fysiske og det psykiske sammen som hånd i hanske

(eller som to isbiter i whisky, som Nilsen pleide å si).

Pasientjournalen hans begynte etterhvert å bli meget tykk. Så tykk at den måtte deles opp i to. Nå hadde han vært innlagt i en måned og to uker, nøyaktig, og det tilhørte sjeldenhetene at en pasientjournal måtte deles opp i flere deler på så kort sikt. Men, som behandlerene sa; «Han er et interessant tilfelle». Et tilfelle. Hadde moren hans levd hadde hun blitt fly forbannet over å høre at sønnen hennes ble kalt et «tilfelle». Som om man ble ordentlig trykket ned i gresset. Eller som om man fikk et spark der det gjør aller mest vondt.

* * *

Moren hans var, vel, en alle tiders mor. Pleide Nilsen å tenke på. I alle de årene hun slet og strevde for å holde hus og hage i stand etter at faren i huset tok selvmord, fikk hun ikke så mye som et klapp på skulderen. Det hjemmelagete bringebærsyltetøyet som hun var så beryktet for – opphørte. Folk stakk noen ganger innom, men det var mest av pliktfølelse. Den gode tonen de en gang hadde var borte. Kari Nilsen var dog en sterk kvinne. Og heldigvis sviktet ikke alle. Hennes aller nærmeste venninne, Helga, holdt stand. Onkelen til Nils, August, trådte også til. Kari Nilsen fikk etterhvert et meget anstrengt forhold til både alkohol og skytevåpen, og hun tvang lille Aksel (alltid «lille Aksel», frem til han ble 18 år gammel) til å sverge på at han skulle holde seg borte fra begge deler. Det ble det naturligvis ikke noe av i voksen alder, noe som tynget Kari Nilsen stort. At han valgte politiyrket, og at det med det fulgte våpenopplæring, var en ting, men da hun kom inn i leiligheten hans for første gang og så barskapet, tok hun til å gråte noe helt krampeaktig. Nilsen trøstet. Han tok bare noen glass nå og da, sa han. Kari prøvde å forstå. Men alle de vonde minnene... Nei, det ble for ille. Og selv om Aksel Nilsen ikke hadde blitt alkoholiker (grøss, det forferdelige ordet) på *det* tidspunktet, ante hun at han hadde en del problemer å stri med. Hun spurte bl.a. Hvordan det gikk med depresjonen. Aksel svarte så godt han kunne, pakket sannheten pent inn i lyserosa fløyelspapir, og serverte det til henne. Hun godtok ikke den type svar. Hun ville ha fakta. *FAKTA*. Alltid *FAKTA*. «Jeg vil ha *FAKTA* på bordet!» «Jeg vil *VITE* hva som *SKJER*!» Når en som sliter med depresjon skaffer seg et barskap, er nesten bare det et varsel om en tilværelse uten mye glede. Når dette barskapet i tillegg er overfylt med brennevinsflasker, får saken uante dimensjoner. Og når disse flaskene ble tømt og byttet ut gjevnlige, ja, da ble det mange uante dimensjoner, eller ihvertfall en veldig diger uant dimensjon. Noe sånt.

11.

Man skulle ikke tro det, når man ser Aksel Nilsen i stram politiuniform, at han kunne lide av noe som helst. Men han led.

12.

Før faren i huset hadde smakt på sin MP-40, hadde Nilsen noen gode

dager sånn dann og vann. Selvsagt, det var mye krangling, men han hadde mange gode venner, hvorav noen ble sammen med ham i politiyrket og var kollegaer i noen år. Etterhvert flyttet folk til alle kanter av landet, og kontakten ble brutt. Blant hans gamle venner gikk ryktet om at han drakk så det suste etter, og Nilsen var klar over det. Han ble ensom. Og så tok faren selvmord. Og så ble Nilsen deprimert. Og så begynte han å drikke. Og så ble han plutselig satt på en svært vanskelig sak. Og så fikk han noen minner slengt rett i trynet. Noe hvorav sistnevnte var noe av det som førte til hans nåværende livssituasjon. Hvordan de minnene hadde havnet på åstedet forble ukjent, da Nilsen på det nåværende tidspunkt var ute av stand til å gjøre rede for seg. Men *hadde* han kunnet gjort rede for seg, ville han lirt av seg så mangt at det ikke gav noen som helst mening. Men langt der inne et sted, hadde Nilsen et spor. Et spor på hvem morderen kunne være, med motiv, hendelsesforløp. Hele pakken. Men han forble taus.

* * *

Tiden gikk, og etterhvert begynte behandlerene å ane et håp. De kunne se at Nilsen *tenkte*. Han *tenkte på noe*. Dette så de på at han støttet haken sin med hans høyre knytteneve. Tidligere hadde de knapt sett livstegn, men nå gikk ting stadig bedre. Da han fikk slangen med mat nedover spiserøret gav han fra seg noen lyder som tydet på ubehag. Behandlerene fikk etterhvert styrket tro på at dette skulle bli bedre – og kanskje til og med helt bra.

Han ble flyttet over til en vernet bolig med tilsyn. Det ble gjort et vedtak, til tross for at han enda ikke klarte å spise selv.

Rolf stod som Nilsens nærmeste pårørende, og ble holdt løpende oppdatert. På stasjonen hadde ingen glemt Nilsen og hans vise natur. Selv de som så på ham som en gammel sliter savnet ham. Han satt liksom alltid der, var der, tilstede, men nå manglet det liksom en vegg. Det følte ikke godt, men alle innså at det var fint lite å gjøre med situasjonen. Det var altså Rolf som holdt de anstatt politibetjenter oppdatert på Nilsens tilstand. De aller yngste så for seg at han snart var «back on track», men de noe eldre så for seg et langt mørkere bilde.

Sannheten var dog at han *var* på bedringens veg. Han klarte bare ikke å åpne munnen sin. Han opplevde tankekjør og tankestopp om hverandre. De få gangene Rolf eller andre kollegaer var innom viste han en klar følelse av uro. Som om han ville fortelle noe, men ikke kunne det.

Så ble han fjern igjen. Situasjonen forverret seg. Han måtte få beroligende medikamenter i tillegg. Sykdomsbildet endret seg noe dramatisk. Han var fjern, og urolig. Søvn ble urolig igjen. Han klarte dog nå og spise selv, mens han tittet tomt frem i luften. Sykepleierene som jobbet rundt ham var meget observante, og la merke til at han hadde begynt å skjelve på hendene sine. De gav ham et ark og en blyant. Han tegnet. Han *tegnet*. Som om han kanskje kunne klare å formidle noe gjennom det å tegne. Men hva skulle han tegne? Langt inne i Nilsens hode et sted visste han nøyaktig hva han skulle tegne. Spørsmålet var om han klarte det. Med hånden sin tegnet han et rektangel, med en bue på den ene enden. Det kunne ligne en patron, et luftskip, en penis, hva som helst egentlig. Mer enn det klarte han ikke å tegne. Deretter var det total stopp. Arket ble arkivert i pasientjournalen, og datert.

Behandlerene studerte tegningen nøye, og det ble ivrig diskutert hva det kunne bety – om det betydde noe overhodet. Poenget var uansett at Nilsen hadde klart å tegne dette uten å så mye som å skjelve bittelitt på hendene engang. Da han gjorde dette førte han blyanten helt nøyaktig. Men dersom han var i stand til å tegne så nøyaktig; hvorfor ikke legge til flere detaljer? Behandlerene klødde seg bokstavelig talt i hodet. De fikk ingen videre forklaring på hva det kunne bety. Nilsen var på veg tilbake, for en periode, men så trakk han seg enda mer tilbake. Mer tilbake enn noensinne. Så langt inn at behandlerene denne gangen hadde liten tro på at han noensinne ville komme tilbake.

* * *

Han ble etterhvert flyttet inn på et gamlehjem (eller et «bo - og aktivitetssenter», for å være helt politisk korrekt), hvor vanlige hjelpepleiere og omsorgsarbeidere stod for de daglige rutiner. Opp kl. 07:00. Frokost kl. 08:00. Og så videre. Alt dette var Nilsen med på. Men han forble en passiv pasient. En pasient som måtte trilles rundt i en rullestol, og mates for hånd. Hadde han vært klar i hodet hadde han synes dette var en nedverdiggende situasjon. Besøkene han fikk fra Rolf og andre kollegaer uteble etterhvert. De prøvde alt for å få kontakt med ham, spesielt en, Kenneth, snakket med ham om løst og fast, men fikk aldri respons. For Rolf ble oppgaven å besøke ham for tøft, ettersom han fortalte sine kollegaer. Folk forstod. De *forstod*.

At han ble flyttet til et gamlehjem var på en måte et tegn på at behandlerene på psykiatrisk hadde gitt litt opp, mer eller mindre. Han fikk dog ukentlig besøk av en av psykiaterene, som loggførte Nilsens tilstand nøye. Men etterhvert ble til at psykiateren skrev det samme dag etter dag, uke etter uke, måned etter måned.

Det gikk mot vinter.

13.

Aksel Nilsen ble født på en varm sommerdag i Juni, 1943. På den tiden drakk ikke faren hans. Det kom senere. På et vis. Men de tidligste barneårene til Nilsen var slettes ikke verst. Han ble tatt med på turer utover det ganske land, og fikk oppleve mye. Det ble stort sett innenlandsreiser, men noen turer til Danmark og senere Tyskland ble det jo. Nilsen likte seg spesielt godt i Danmark. Alt var så flatt liksom. Man kunne se milevis avsted uansett hvor man stod. Veiene var nesten rett fremovervendt hele tiden, så lille Aksel ropte med høy røst «nå kommer det et magesug!» for den minste sving.

Aksel ble oppdratt som et enebarn. Men Kari Nilsen, hans kjære mor, hadde en datter før ham, som døde i en ulykke bare to år gammel. Drukningsulykke på et badeland. Så bestemte Kari Nilsen og faren i huset seg for å prøve igjen å få et barn, og 3 Juni 1943 skrek et lite guttebarn på sykehuset i Stavanger på rom 113. Han var i helt perfekt form. Både foreldre og besteforeldre var meget stolte, og tok seg godt av ham. Da han var rundet 10 år gammel døde den siste av hans besteforeldre, hans kjære farfar Karl, 18 April 1953. Datoen hadde brent seg fast i minnet til lille Aksel. Og hver April måned i årene

som fulgte, like til han ble syk og havnet på institusjon, følte han at var ekstra tunge. Det var liksom en hel måned hvor alt bare følte elendig. Nå var riktignok farfaren hans gammel og mett av dage, men han var meget syk mot slutten. Legene ga ham to dager. Maksimum. Han holdt ut mot kreften i to måneder. Han sovnet stille inn, etter å ha fått en god porsjon morfin gjennom blodomløpet.

Det at Kari Nilsen og faren i huset hadde mistet et barn, gikk nok tyngre inn på faren enn man kanskje skulle trodd. Dette var nok en medvirkende faktor når det gjaldt hans senere drikkevaner. Han hadde grunnet på det i mange år, og til slutt tok depresjonen ham. Han sluttet i jobben sin som vekter, og ble mer og mer innesluttet.

Kari Nilsen derimot, viste seg nok å ha en sterkere personlighet. I begynnelsen slet hun en del med depresjon, men etter å ha snakket med en psykiater i noen måneder ble hun mer eller mindre kvitt depresjonen. Selvsagt gikk det litt opp og ned, men ikke av alvorlig grad. Hun klarte å glede seg over Aksel som var frisk, rask og sunn. Hun var overbevist om at han kom til å komme langt her i livet, og hun fortalte ham stadig visdomsord som at «ingenting kommer av seg selv», «alt må man slite for her i livet», og ikke minst «man får ikke noe gratis». Selv som ung synes ikke Aksel at dette hørtes urimelig ut, og når moren hans filosoferte lyttet han nøye på henne. Og det ble mye tid for filosofering skulle det vise seg, da moren hans ble uføretrygdet. Hun jobbet tidligere som sykepleier, og på den tiden var det ikke akkurat løfteteknikker som stod i fokus. Sykdommer derimot, det kunne hun alt om. Da Aksel fikk vannkopper visste hun med en gang hvordan hun skulle håndtere situasjonen. Dette innebar nedkjøling av kroppen, rikelig med væske, og en god porsjon tegneserieblader.

De ble aldri en velstående familie, men ting gikk rundt på et vis. Aksel fikk middag hver dag, og hadde en god seng å sove i. Økonomien ble dog dramatisk forverret som følge av all drikkingen til faren i huset (alltid «faren i huset», men han het egentlig Anders. Aksel syntes bare det ble for vondt å nevne navnet hans, og Kari Nilsen følte det på den samme måten, så da ble det slik. «Faren i huset». Det klarte de å leve med. For de var skjønt av den samme oppfatning at de ikke kunne fortrenge ham helt heller). Det ble tøft for henne å sørge for at Aksel hadde det bra etter at faren i huset tok selvmord. For; Hun sørget jo nettopp selv, og Aksel var den som oppdaget faren etter selvmordet, så hun måtte liksom sørge for to stykker. 1: Sorgen etter at ektemannen tok selvmord. 2: Sorgen i det å se sin egen sønn sønderknut, og 3: Sorgen i det å måtte oppdra sønnen sin alene. Vel, riktignok var han 16 år gammel, da, men dog, det skulle enda bli noen år til han flyttet hjemmefra. Så hun måtte bruke etterlatepensjonen sin så godt som mulig. Og hun klarte det bra. Aksel fullførte videregående med toppkarakterer i samtlige fag, og kom inn på politihøyskolen hvilket han bestod med glans. Hun likte ikke at han fikk våpenopplæring, men da hun så ham i uniformen for første gang måtte hun innrømme for seg selv at hun var stolt over sønnen sin som hadde kommet så langt her i livet. I begynnelsen bodde Aksel hjemme en stund, men flyttet ut etterhvert som årene gikk, og skaffet seg en leilighet bare fem minutters gange fra moren sin. Han var glad i morgen sin, men innså at han måtte bli litt mer selvstendig, og leve som et voksent menneske.

Det var den samme leiligheten han hadde bodd i til han ble innlagt på psykiatrisk i første omgang, det som senere ble til «gamlehjem». Nilsen så på «gamlehjem» som livets endestasjon. Og mulig lå det noe i det. Men det var et nitrist syn på en minst like trist tilværelse – som han nå hadde kommet oppi. Hadde han vært i stand til å se seg selv

utenfra og inn, hadde han bannet høylytt og sagt at denslags kan man bare ikke finne seg i.

Men han fant seg i det. Han hadde ikke noe annet valg. Det var sånn det var blitt å være Aksel Nilsen i disse dager. Det var blitt våren 2004. Nilsen nærmet seg 61 år gammel.

14.

Hans mor, som han elsket over alt på jord, Kari Nilsen, døde for seks år tilbake. Hun hadde såvisst holdt hus og hjem i orden, og det ble tungt for Nilsen å selge barndomshjemmet, men hva annet var det å gjøre. Han fikk dermed en god del penger mellom hendene, noe som i all hovedsak gikk til investering i skotske og irske whiskydestillerier.

Til syvende og sist var det hjerteinnfarkt som gjorde at hun døde. Hun var innlagt en ukes tid i forkant av dette, da hun fikk et drypp. Nilsen fikk ikke kontakt med sin mor i løpet av denne uken. Det hele kom liksom så overraskende. Hun hadde vært så staut, sterk og frisk, alltid kjapp i bevegelsene men likevel nøysommelig.

Moren hans fikk en verdig begravelse.

Nilsen hadde en halvflaske Tullamore Dew Irish Whiskey på innerlommen.

15.

Da hans far tok selvmord trødde hans onkel, August, til med en hjelpende hånd og vel så det. Han flyttet nærmest inn i huset, og ble en fast gjest ved hvert et måltid. Det var godt for Kari Nilsen, som ellers stort sett var svært ensom. Helga var også god å ha. Kari Nilsen klaget aldri, selv om alle ville forstått det dersom hun hadde klaget. Hun klaget nok, i sitt stille sinn. Hun var oppdratt til å holde problemer for seg selv, og derfor ble det slik. Problemer var noe man tok hånd om selv. Det var ikke *andres* ansvar. Kari Nilsen slet voldsomt med dette, og August hadde sagt til henne at dersom det var noe – uansett hva – måtte hun bare åpne seg. Han hadde et helt annet syn på dette med problemer. Han mente at det kunne være viktig å ha noen å støtte seg til, noen å dele tanker, problemer og gleder med.

August var altså faren i huset sin yngre bror. Det streifet ofte August at han til tider var svært tungsinnet selv, og såvisst hadde han tydd til flasken selv en gang iblant, men stort sett klarte han seg utmerket og uten alkohol. Han var dog en rikelig tobakksmisbruker da han røykte Black and Bourbon Pipe Mixture gjevnlige. Sånn omtrent 15 ganger daglig. Han innhalerte aldri. Det var smaken som talt for August. Selv om han også kjente på den gode nikotinrusen. Og på rastløsheten da han plutselig var tom for Black and Bourbon Pipe Mixture. I nødtilfeller røykte han gode gamle Tiedemanns Rød2. «Passer utmerket til både rullings og pipe», stod det inni pakken. August var ikke helt fornøyd med rød 2, han syntes den brente altfor fort opp. Og selv om det i praksis var liten forskjell mellom Black and Bourbon Pipe Mixture og Rød2 på *den* fronten, hang han seg likevel opp i det. Aller best likte August å ta lille Aksel med på seilturer med båten som han eide og var riktig så stolt over. Aksel syntes dette var storartet. Og August røykte pipe og dro i seilene som en gammel sjømann. Skjegg hadde

han også. Skjegg. Pipe. Sjø. Seilbåt. Aksel syntes det var en artig beskuelse. Det minnet ham om bilder han hadde sett i tegneseriebladene sine. Den stereotypiske seilfarer. Nikotinrusen var fot øvrig aldri så god som når man samtidig inntok frisk sjøluft dypt ned i lungene.

I det store og hele klarte August å på et vis inntak faren i huset sin rolle. Da de dro på ferier var August med sammen med Kari og Aksel Nilsen. Det ble ikke så mange ferier, for de hadde alle så mye å stri med. Aksel var dog flink til å hjelpe moren sin. Og like til hennes død kjørte han henne til butikken for å handle, og så videre.

Men, en bedre onkel enn August, det skulle man nok lete lenge etter tenkte Aksel både som ung og gammel. Seilturene deres hver sommer var alltid et høydepunkt. Kari Nilsen våget ikke å sette sine bein i en båt, så hun ble som oftest hjemmeværende da August og Aksel hadde sine båtturer.

En sommer skulle det vise seg å bli en helt spesiell opplevelse ute på sjøen. Det begynte helt uten forvarsel å blåse noe helt abnormt, og August prøvde etter beste evne å navigere babord mot land, men egentlig hadde de kommet seg for langt ut på havet. Det ble en kamp for livet. August hadde bedt en stille bønn til Vår Herre om at ihvertfall Aksel måtte overleve. På den tiden var det ikke så nøye med redningsvester, men August sørget sporenstraks for at Aksel fikk en på seg. Selv hadde han ingen. Pipen hans blåste styrbord, sammen med et lite fyrverkeri av brennende gnistrende tobakk. Båten holdt på å velte flere ganger, og vinden suste i seilene så voldsomt at det laget en lyd som det gjorde vondt å høre på. Aksel skjønnte nok ikke helt alvorret i situasjonen, men det gjorde så absolutt August. Han svinge kjapt babord atter en gang, til tross for at roret strittet imot. Vinden økte med et voldsomt brak, og seilet knakk i to. Begge var nå i livsfare. Seilet som hadde knekt i to lå over den ene kanten av båten og duvet delvis i vannet, delvis fremdeles halvvegs festet til båten. August visste rett og slett ikke sin arme råd. Med seilet av var det umulig å navigere ordenlig. Han bad Aksel komme inn i kahytten. Og August prøvde å forklare Aksel alvorret. Det sank inn. «Jeg skulle aldri dratt så langt ut med deg kjære Aksel. Men dersom ikke vinden roer seg snart er jeg redd vi er i trøbbel. Du har redningsvest på deg, så du kommer nok til å klare deg. Selv har jeg ingen, men det betyr ikke noe». Aksel lyttet nøye. August begynte å gråte. Aksel gav ham en god klem. August smilte, samtidig som saltsmaken i munnen spredte seg. Men, på et mirakuløst vis, løyet vinden omtrent like kjapt som den dukket opp. August hadde hørt om slike episoder. Der vinden forsvant like kjapt som den dukket opp. Det var ikke ofte det skjedde. Men det skjedde. Sånn nå og da. Og August takket både Jomfru Maria og Herren og hele himmelriket for at de var kommet levende fra det. Etterhvert klarte August å navigere ordentlig mot land (til tross for det ødelagte seilet).

Etter dette restaurerte August båten og solgte den unna så kjapt han kunne. Verken før eller siden satte han sine bein i en seilbåt igjen. Kari Nilsen tok det ikke med videre fatning av sønnen hennes nesten var drukningen nær, men August klarte å roe henne ned, sammen med 15mg Valium (som hun fikk av legen sin. Det var ikke så mye som skulle til for å få Valium på den tiden), og etterhvert som virkestoffet Diazepam ble pumpet gjennom hele blodomløpet hennes begynte hun å ta det med fatning. Hun var tross alt glad for at de kom levende fra det.

Aksel syntes episoden var både skummel og spennende, men mest skummel, og aldri - aldri, satte han sine bein i en båt i etterkant. Han ble like nevrotisk som sin mor på området. Og selv om moren ble det

på helt andre premisser (litt bølger på veg mot Danmark), hadde de nå det samme synet på båter. August likedan.

Bortsett fra August, hadde Aksel farfaren sin frem til han ble 10 år gammel, og farfar hadde mange røverhistorier å by på. Samtidig delte de sin interesse for sjakk og frimerker. Farfar vant alltid, men en gang vant nesten Aksel, og hele slekten fikk høre om dette. Farfar smilte i skjegget hver gang Aksel tok opp «den gangen da han nesten banket farfar». Farfar var, såvidt Nilsen kunne huske (det vil si, før han fikk sine problemer og havnet på «gamlehjemmet»), en alle tiders farfar. Farmor døde da Nilsen var 8 år gammel, og joda, han kunne huske henne også. De dro på bilturer sammen over det ganske land. Farfar kunne også fortelle røverhistorier fra første verdenskrig, om hva de gjorde, så, opplevde, og så videre. «Da jeg og farmor først møtte hverandre eide vi ikke nåla i veggen, vi hadde knapt nok penger til å gifte oss, og noen bryllupstur var det ikke snakk om i det heletatt. Du skjønner det, at på den tiden var det om å gjøre å klare seg fra en dag til den neste. Det var ikke hver dag vi kunne legge oss mette, og regningene fløt stort sett over. Vi måtte flytte mer enn én gang, for å si det sånn. Men ting bedret seg etterhvert». Da først farmor døde (mormor og morfar døde for flere år tilbake), tok alle det svært tungt. Farfar ble noe mer innesluttet og deprimert, men smilte hver gang han så lille Aksel. Aksel betydde alt for farfar. Ogsammen spillet de fremdeles sjakk hver helg, og etterhvert som bestefar fikk i seg en del whisky var Aksel nær ved å vinne flere ganger. Men så døde farfar. Aksel gråt som bare det. Kari Nilsen prøvde å trøste. Men til liten nytte. Alt nå var det nærmest bestemt at Aksel Nilsen kom til å leve et liv i rus. Alt var på en måte lagt til rette for det. Farfar drakk tett i årene etter farmor døde, og så kom dette med selvmordet på faren i huset, som også drakk tett, han også spesielt etter at farmor døde, men enda mer etter at også farfar var død.

Farfar og faren i huset drakk sammen de to siste årene han levde. Lite ante faren i huset om at han kom til å ta selvmord noen år senere. Men de drakk. Skålte. Ble fulle. Kari Nilsen sørget for at de begge kom i seng hver kveld. For farfar bodde hos dem de to siste årene han levde. Han lå på en sovesofa i loftstuen. Den loftstuen som alltid luktet whisk(e)y og pipetobakk av alle mulige slag.

Noen ganger, da faren i huset drakk seg i godt humør, fikk han lov å være sammen med dem. Andre ganger, da faren i huset drakk seg i dårlig humør, fikk han beskjed om å dra dit pepperen gror. Aksel visste ikke hvor pepperen grodde, men skjønte at det måtte være et fælt sted.

Lille Aksel ble en gang tatt på fersk gjerning da han som 11 år gammel gikk på sin første fyllekule. Det var sammen med farfar og faren i huset. Kari Nilsen ble så sint at hun nesten boblet over av sinne. Hun var helt rød i ansiktet så sint hun var. Deretter kom gråten. Men etter dette skulle det gå en god del år før Aksel Nilsen prøvde alkohol igjen. Han ble så dårlig at han kastet opp flere ganger den natten. Farfar og faren i huset lo godt over dette, og utbrøt høylytt «skål for den første fyllekulen! En gang må bli den første!».

Personligheten til farfar og faren i huset ble da endret dramatisk. En frisk, oppegående og edru farfar ville aldri tollerert å se lille Aksel stupfull. Ei ville han noen gang trodd at han kom til å dø som alkoholiker, og at sønnen hans noen år senere ville ta selvmord med MP-40'en som faren i huset arvet etter farfar.

Kari Nilsen prøvde å ta fra ham MP-40'en, men det ble oppdaget, og endte med at Kari Nilsen fikk rundjuling. «Fikk som fortjent», snøvlet faren i huset.

Aksel Nilsen gikk noen år i psykoterapi. Det var mer eller mindre frivillig, men han hadde nok på sett og vis bruk for det. Det var ting som måtte bearbeides. Som hans fars selvmord. Psykologen spurte og grov etter alle mulige detaljer. «Hvordan så det ut der det skjedde?» og så videre. Unge Aksel syntes psykologen spurte og grov altfor mye. Det var ting og bilder han helst ville ha ut av sitt altfor mørke sinn. En dag hver uke måtte skjelettene i skapet hans frem i dagslys, og det tok sånn på at unge Aksel mange ganger ikke orket å stille opp for psykoterapi. Han fikk diagnose Post-Traumatisk Stressyndrom (PTSD). Mange ganger våknet Aksel opp midt på natten og så for seg faren sin med MP-40'en og hodet blåst i filler. Nei, Aksel hadde det ikke alltid så godt. Men det fantes likevel lyspunkter. Moren tok seg godt av ham. Og onkelen hans var også god å ha.

Psykologen var av det yngre slaget. Nyutdannet fra Universitetet i Oslo, etter å ha studert psykologi i syv år. 27 år gammel, var han, og var vant med at pasientene hans (som stort sett var ganske unge) var farlig nær hans egen alder.

Var han en god psykolog? Aksel syntes det var relativt middelmådig virksomhet som ble bedrevet, da han kom på sine eldre dager og reflekterte over livet og det som en gang var. Men han hadde noen å snakke med da, de dagene han følte for å snakke. Psykologen noterte ivrig. Det Aksel ikke visste var at psykologen var mer opptatt av å tegne border på papirene sine - fremfor å følge opp og notere seg det som kom frem under konsultasjonene.

Aksel gikk vel dit i omkring tre år.

* * *

Nilsen hadde vært innlagt en god stund nå. Det gikk mot vår.

Som lyn fra klar himmel skjedde det utrolige.

Nilsen reiste seg opp i sengen sin på sykehjemmet og klødde seg i hodet.

«Hallo?» Ropte Nilsen. Det skjedde ingenting. Han så at like ved sengen var det en snor man kunne dra i. Han antok dette var en slags alarm, og dro i den. Stille. Det gikk et par sekunder, og før han visste ordet av det var både overlege, sykepleiere og omsorgsarbeidere inne hos ham. Rommet ble faktisk helt fullt av leger og miljøterapeuter.

«Aksel Nilsen?» sa overlegen.

«Ja?», svarte Nilsen, og klødde seg i øynene.

«Du har vært borte en stund. Husker du noe?»

«Jeg tror at jeg har vært på en lang reise. Jeg husker at jeg ble satt til å etterforske et brutalt mord. Uten at jeg kan si så mye mer enn det på grunn av taushetsplikten. Jeg er politi», sa Nilsen.

«Vi vet såpass», svarte overlegen.

«Jeg føler med nedfor. Kan jeg få noe å drikke? Halsen min er tørr.»

«Vi skal sørge for å finne noen preparater som kan få deg til å føle deg bedre», svarte overlegen.

«Hvilket år er vi i?» spurte Nilsen.

«La oss nå bare ta det litt rolig...»

«HVILKET ÅR ER VI I?!» skrek Nilsen.

«Gi ham 0,5mg Morfin, Hege».

En kvinnelig sykepleier som åpenbart het «Hege» satte en sprøyte i kanylen han hadde i hånden. Det gikk ikke lang tid før Nilsen følte seg svært så rolig.

«Kan du snakke?» spurte overlegen.

«Jeg tror da det», mumlet Nilsen, og tittet bort på en vase med hvite prestekrager. Han husket disse prestekragene. Han hadde faktisk hatt perioder der han så for seg akkurat den vasen med akkurat de prestekragene.

«Vi er i 2007. Du har vært borte noen år. Du har fått nøysommelig pleie her hos oss siden 2003.»

«Så jeg har passert 60 år pluss moms nå, stotret Nilsen frem.

«Det stemmer».

«Det er rart», sa Nilsen, mens han tok en slurk vann.

«Da jeg var borte virket det som om hjernen min jobbet veldig kjapt. Jeg drømte og reflekterte og i det hele tatt. Jeg *husker* en del ting.»

«Du har vært det vi fagfolk kaller psykotisk de siste to månedene. Det vil si, du har ikke vært klar, du hadde mistet kontakten med virkeligheten. Du var ikke skikkelig våken engang.»

«Men jeg tror jeg vet hvem som utførte mordet jeg ble satt til å etterforske», sa Nilsen.

«Nå synes jeg du skal legge deg tilbake i sengen og slappe...»

Nilsen avbrøt ham.

«NEI! Dette finner jeg meg ikke i. Kontakt Rolf ved Stavanger politikammer sporenstraks!»

«Jo, men vi har prosedyrer...»

Nilsen avbrøt igjen.

«NÅ!»

Nilsen var helt rød i ansiktet så sint han var. Først får han beskjed om at han har vært borte i flere år, psykotisk, fjern, og i det hele tatt. Og så blir han nektet å snakke med sin overordnede. I Nilsens hode var han fortsatt kriminaletterforsker for politiet i Stavanger.

Overlegen gikk ut på gangen og mumlet noen ord sammen med noen

sykepleiere.

«Greit. Vi skal sjekke opp saken», sa overlegen og så mindre blid ut.

* * *

«Nilsen?» sa Rolf, og satte seg ved siden av sengen hans.

Nilsen hadde duppet av litt på grunn av morfinen, men våknet lynklar i hodet da han så Rolf.

«Jobber du fortsatt i politiet?» spurte Nilsen.

«Til den dagen jeg dør», svarte Rolf og dyttet borti skulderen til Nilsen mens han tørket bort en tåre. «Godt å ha deg tilbake, kamerat. Jeg hører at du vet hvem gjerningsmannen på det grufulle mordet på Hillevåg i 2003 er. Stemmer det?»

«Ja.», svarte Nilsen. «Kall det gjerne psykose eller hva du vil. Men mens denne psykosen var på det verste var det noe langt inni meg som var soleklart, men jeg tror ikke at jeg klarte å bearbeide det – eller noe sånt. Og at jeg derfor ble litt gal. Jeg husker at jeg ble satt på saken du nevner, og de grufulle bildene jeg måtte se igjennom.»

«Hvem er gjerningsmannen?», spurte Rolf, «vi har faktisk ikke klart å løse saken.»

«Først vil jeg komme meg ut herfra og få på meg uniformen min igjen.»

«Det skal bli gjort», svarte Rolf og smilte lurt mens han tok frem en pose. Der var Nilsens politiuniform.

«Herlig. Da må vi bare få meg ut herfra», sa Nilsen og hørtes ut som en liten unge på julaften mens den store pakken blir åpnet.

18.

Nilsen satt inne på et kontor inne i Stavanger politikammer. En båndopptaker tok opp alt som ble sagt. Det var et par politifolk tilstede, som nærmest stod i giv-akt av respekt for Nilsen.

«Noen ting tar man for gitt her i livet», begynte han, mens båndopptakeren surret og gikk.

«Da jeg var som lengst borte så jeg for meg en vase som stod like ved sengen min. Prestekrager. Hvite.»

Nilsen svelget tungt, og fortsatte.

«Prestekrager finner man overalt. Det er som bier som summer over dem. Man tar dem for gitt. Dette var noe av det jeg reflekterte over mens jeg var som lengst borte. Jeg så for meg bildene fra åstedet, og at det lignet på omgivelsene hvor min far tok selvmord. Vel, det er bare én eneste person som vet om de opplysningene der, og han vet også at det var det som skulle til for å sette meg ut av spill. Det var en jeg betrodde meg til og stolte på. Jeg har diagnose Posttraumatisk Stressyndrom, og akkurat de bildene og den situasjonen fikk meg ut av spill. Man tar for gitt at tillitspersoner holder seg på den riktige siden av loven.»

«Vet du hvem morderen er, altså?», spurte Rolf.

«Ja!», sa Nilsen, med en klang så tydelig at det var ingen tvil om at han hadde rett.

Notis fra Stavanger Aftenblad 10.03.07:

«En pensjonert psykolog fra Hillevåg ble i går ettermiddag siktet for det brutale mordet som ble begått i 2003. Politiet uttaler at flere detaljer vil komme frem på en pressekonferanse innen de nærmeste dagene.»

Nilsen og en ung politimann satt utenfor Stavanger politikammer og tok seg en blå. Det var tydelig at den unge politimannen hadde stor respekt for Nilsen.

«Hvordan fant du egentlig frem til hvem morderen var, Aksel?»

«Vel. Det er rart. Men jeg tror ikke at jeg hadde kommet på alle disse tingene om det ikke hadde vært for at jeg ble innlagt og gjennomgikk dette helvetet. Selv om jeg var langt borte var likevel hjernen min i full virksomhet, men jeg klarte – eller orket – ikke å uttrykke meg. Jeg husker lukten av prestekrager. Og i min dypeste refleksjon gikk det opp for meg alt det man tar for gitt her i livet. Jeg tok for gitt at psykologen min aldri kunne finne på å begå et mord. Jeg tok mye for gitt. Blant annet, at jeg kunne drikke whisky hver dag og at helsen likevel ville holde.»

Nilsen og Rolf gikk inn på kontoret og drøste litt. «Hva skal du finne på nå som du blir pensjonist?»

«Jeg vet ikke riktig. Kanskje jeg skal oppsøke resten av familien min, eller lage et blomsterbed med hvite prestekrager...»

Rolf dro på smilebåndet. «Så du er ferdig med whiskyen?»

«Jeg vil anta det, ja.», svarte han, og tok Rolf i hånden for siste gang. «Stikk innom hit innimellom, da», sa Rolf, selv om begge visste at det aldri kom til å skje. Det hele var et ferdigskrevet kapittel. Og de var begge fornøyde med det.

Den unge politimannen satt igjen utenfor med sin Lucky Strike sigarett nummer to og var ikke sikker på om han forstod omfanget av det Nilsen hadde prøvd å forklare ham denne fine vårdagen, men han syntes uansett at det låt fordømt bra.

Etterord.

Kjære leser, jeg håper du har funnet mine nedskrevne ord interessante. Kanskje henger ikke alt helt sammen, og kanskje har jeg noen skrivefeil innimellom, men jeg vil revidere dette verket etterhvert som jeg finner det nødvendig. Det er rart å tenke på... Jeg husker så godt da jeg hadde skrevet de første få sidene. Jeg bodde hjemme hos foreldrene mine. Jeg husker ikke nøyaktig når på året dette var, kanskje det var på våren en gang i 2004. Jeg synes å huske at jeg åpnet opp vinduet på soverommet mitt, tente opp en sigarett, og dampet i veg, i håp om at foreldrene mine ikke ville kjenne lukten så altfor godt.

Min gode venn Kjetil var for øvrig den første som leste noe av det jeg hadde skrevet her i denne romanen, foruten meg selv selvsagt.

Det hele føles egentlig som om et lite (og det vil sannsynligvis bety «stort») kapittel i min livshistorie er fullført. For dette er noe jeg - riktignok sporadisk - har jobbet ivrig med.

Jeg vet ikke hvorvidt moralen i denne romanen kommer frem. Men jeg tror den vil nå frem til de fleste. Jeg så rett og slett ikke poenget med å skrive bare for å skrive; jeg måtte ha et budskap. Jeg *trengte* et budskap. Og det fikk jeg for meg.

Jeg var dog ikke helt sikker på hvordan jeg skulle avslutte denne romanen. Jeg tok en overdose August 2008, på whisky (!) og beroligende medikamenter. Da jeg lå i sykesengen på overvåking ba jeg om å få papir og noe å skrive med. Der skrev jeg slutten på denne romanen. Selv om jeg ikke vet hvor det papiret har blitt av, vil jeg påstå at slutten i denne romanen i stor grad er preget av nettopp det papiret.

Stian Skjæveland, Mandag 27 April 2009, kl. 23:32.